

ВІДГУКИ

«Це справжній дар для церкви, коли досвідчений богослов, озброєний знаннями, які він отримав унаслідок багаторічного особистого досвіду та ретельного вивчення Біблії, розглядає таку складну тему, як страждання. У цій праці ви знайдете мудрість біблійного погляду, яку поєднано з вічною надією на Євангеліє, що дозволить вам досягти більшої впевненості та спокою у Спасителі, навіть за часів лиха. Я із вдячністю вітаю нове видання цієї книги».

– Пол Девід Тріпп
*Президент організації «Служіння
Пола Тріппа» (Paul Tripp Ministries)
Служитель Десятої пресвітеріанської
церкви у Філадельфії, Пенсильванія.*

«Як онколог я маю привілей піклуватися про людей, які “йдуть долиною смертної тіні”. У такі часи перед віруючими постають найбільш бентежні питання людського буття, а саме ті, які пов’язано зі стражданнями та смертю. У своїй книзі Р. Ч. Спраул лаконічно та чутливо підтверджує три, на моє переконання, найважливіші істини, які ми маємо усвідомити, щоб виявити стійкість перед стражданнями та смертю. По-перше, він наголошує на неминучому характері смерті та страждань, розглядаючи їх як покликання від Бога. По-друге, він наполягає на спокутних цілях страждання, які передбачила всевладна воля Бога. Нарешті, він випромінює впевненість у вічному житті в єдності та спілкуванні з Ним і нашими братами та сестрами по вірі. Я з радістю дізнався про оновлене видання цієї книги, а під час читання рукопису ще раз переконався, чому у стражданнях ми не сумуємо, як ті, хто не мають надії».

– Джеймс Лінч,
доктор медичних наук
*Професор медицини у відділенні гематології/онкології
Медичного коледжу Університету Флориди,
Гейнсвіль, Флорида.*

«У “Здивованих стражданням” богослов Жан Кальвін зустрічається із сестрою милосердя Флоренс Найтінгейл. Це рідкісна праця, в якій поєднуються зусилля богослова та пастора. Ця книга без страху дивиться в обличчя стражданням, навчаючи, пояснюючи, викриваючи та втішаючи. Придбайте дюжину цих книжок, щоб мати змогу роздати їх тим у своєму оточенні, хто в цьому світі потерпає від тяжких страждань».

– Джон Сартелл
*Старший служитель
Пресвітеріанської церкви Тейтс-Крік,
Лексінгтон, Кентуккі.*

ЗДИВОВАНІ
СТРАЖДАННЯМ.
РОЛЬ БОЛЮ ТА СМЕРТІ
У ХРИСТИЯНСЬКОМУ ЖИТТІ

Р. Ч. СПРАУЛ

Surprised by Suffering
R. C. Sproul

Published by Ligonier Ministries

This edition published by arrangement with Ligonier Ministries.
All rights reserved.

Усі права захищено. Жодну частину цієї книги не може бути відтворено в будь-якій формі та будь-якими засобами, електронними або механічними, разом із фотокопіюванням та записом на магнітний носій, без письмового дозволу видавця: ЄРПЦО, «Тюльпан», вул. Пастера, 62, м. Одеса, 65023, Україна.

Р. Ч. СПРАУЛ

ЗДИВОВАНІ СТРАЖДАННЯМ. РОЛЬ БОЛЮ ТА СМЕРТІ У ХРИСТИЯНСЬКОМУ ЖИТТІ./ Пер. з англ. – Одеса: Видавництво «Тюльпан» ТМ, ЄРПЦО, 2023 – 190 с.

ISBN-13: 978-1567691849

ISBN-13: 978-1433556777
ISBN: 978-1567691849

© 2023 «Тюльпан» ТМ, ЄРПЦО

*Пам'яті Алісси Ерін Дік,
мертвонародженої дитини,
з вірою у майбутню зустріч на небесах*

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	11
----------------	----

ЧАСТИНА ПЕРША: *На порозі смерті*

Розділ перший: СТРАЖДАННЯ, ЗБЕНТЕЖЕННЯ ТА ВІДЧАЙ.....	15
Розділ другий: НА ШЛЯХУ СКОРБОТИ.....	27
Розділ третій: ПОКАЗОВИЙ ПРИКЛАД СТРАЖДАННЯ.....	39
Розділ четвертий: МЕТА СТРАЖДАНЬ.....	52
Розділ п'ятий: ОСТАННЄ ПОКЛИКАННЯ.....	62
Розділ шостий: ПОМЕРТИ У ВІРІ.....	73

ЧАСТИНА ДРУГА: *Після смерті*

Розділ сьомий: ПРИПУЩЕННЯ ПРО ЖИТТЯ ПІСЛЯ СМЕРТІ.....	89
Розділ восьмий: ІСУС І ЖИТТЯ ПІСЛЯ СМЕРТІ.....	106
Розділ дев'ятий: СМЕРТЬ ЯК НАДБАННЯ.....	127
Розділ десятий: БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО.....	140
ПІДСУМОК.....	160
Додаток: ЗАПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ.....	162
БІБЛІЙНИЙ ПОКАЖЧИК.....	175
ПРЕДМЕТНИЙ ТА ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК.....	181

ПЕРЕДМОВА

Ті з нас, хто мешкає у західних країнах, мають такі благословення, в які попередні покоління ніколи б не повірили. Здебільшого ми насолоджуємося міцним здоров'ям, комфортними умовами життя та безпекою. Нам не доводиться щодня опинятися перед неминучими загрозами самому нашому існуванню чи навіть відчуттю добробуту.

Однак ці благословення часто-густо заколисують нас, вселяючи оманливе відчуття невразливості. Коли нас упродовж тривалого часу позбавлено труднощів, то ми зрештою починаємо сподіватися, що завжди зможемо їх уникати. Тому, якщо нам доводиться скуштувати страждання в будь-якій із його різноманітних форм, – вороба, травма, горе, втрата, переслідування, невдача – воно зазвичай дивує та захоплює нас зненацька. Звідси й походить назва цієї книги.

Я написав її з метою попередити вас, що не слід дивуватися, коли у ваше життя приходять страждання. Хочу, аби ви усвідомили: страждання зовсім не рідкісне й не випадкове явище – його посилає наш небесний, усевладний і люблячий Отець заради нашого найвищого блага. Я прагну, аби ви зрозуміли, що насправді страждання – це призначення, свого роду покликання від Бога.

Уперше цю книгу було опубліковано 1988 року. Перед вами – оновлене видання, яке містить додатковий розділ про Боже всевладдя стосовно страждань (розділ 4), а також нові біблійний і предметний покажчики.

Я молюся, аби Бог використав мою працю й ви були готові до кожної долини випробувань, пройти якою вас покличе Добрий Пастир, і втішалися знанням, що Сам Він піде разом із вами.

– Роберт Чарльз Спраул
Лейк-Мері, Флорида
червень 2009 року

ЧАСТИНА ПЕРША

На порозі смерті

СТРАЖДАННЯ, ЗБЕНТЕЖЕННЯ ТА ВІДЧАЙ

Християни – це люди, які вірять у Христа. Усі ми прагнемо мати сильну та стійку віру. Однак правда полягає в тому, що віра – це не якась стала величина. Наша віра коливається між миттєвостями найвищої радості та часами випробувань, які інколи підштовхують нас до межі відчаю. Спалахи сумнівів викликають у нас відчуття небезпеки та тривоги. Рідко коли зустрінеш святу людину, яка в будь-який час зберігає душевні спокій і рівновагу.

Страждання – це один із найістотніших викликів для віри кожного віруючого. Коли в наше життя входять біль, горе, переслідування чи інші форми страждань, вони захоплюють нас зненацька, викликаючи збентеження та безліч запитань. Страждання здатне по-справжньому перевірити нашу віру на міць.

Ось як пронизливо описав Павло свою власну боротьбу за часів незгод: «У всьому нас тиснуть, та не потиснені ми; ми в важких обставинах, але не впадаємо в розпач. Переслідують нас, але ми не полишені; ми повалені, та не погублені. Ми завсіди носимо в тілі мертвість Ісусову, щоб з'явилося в нашому тілі й життя Ісусове» (2 Кор. 4:8–10).

Апостол говорить, що навіть відчуваючи тиск з усіх боків, він зберігав стійкість віри. Він не намагався приховати свій біль за оманливим благочестям і не обрав філософський шлях стоїцизму.

спонукало вас приєднатися до нашої програми?» Декілька членів групи зголосилися відповісти. Кожен мав свою причину: дехто побачив свій вигляд на свіжих світлинах і не зміг миритися з цим сумним видовищем; деякі з жалем відзначали, що їм довелося купувати одяг більшого розміру; декому схуднути порадили лікарі. Коли всі охочі висловилися, наставниця піднесла соломинку для пиття. «Це наче остання крапля вашого терпіння, – сказала вона. – Ця соломинка вказує на те, чому ви вирішили приєднатися до нашої програми. Візьміть її додому та розташуйте на видноті. Наприклад, приклейте скотчем до холодильника. Коли ви вагатиметеся у своєму бажанні схуднути, подивіться на неї. Нехай вона нагадає вам про те, чому ви сюди прийшли».

Я сумніваюся, що спина верблюда будь-коли могла б зламати-ся під вагою якоїсь соломинки. Ця метафора походить із культури Близького Сходу, де верблюдів досі використовують як в'ючних тварин. З-поміж іншого, верблюдів часто використовують для перевезення зібраної соломи. Однак вага соломи, яку здатний нести верблюд, зовсім не безмежна. Спина кожного верблюда має певну межу міцності. Навіть одна зайва соломинка може перетворити допустиму вагу на надмірний тягар.

Я не знаю, скільки соломи здатний нести верблюд. Мені не відомо, наскільки важкий тягар здатний витримати я. Проте всі ми схильні вважати, що можемо витримати набагато менше, ніж насправді.

«ТЯГАР МІЙ ЛЕГКИЙ»

У моєму житті траплялися часи, коли мої вуста промовляли безглузді молитви. Коли мені було вкрай важко, я волав до Бога: «З мене вже досить, Господи. Чергового удару я просто не витримаю. Ще одна крапля лиха, і мені кінець». Мені здається, щоразу, коли я так молився, Бог покладав на мою спину новий тягар. Таким чином Він відповідав на мої молитви, ніби промовляючи: «Не кажи Мені, скільки ти можеш витримати».

значення, що мене геть не дивує, коли невіруючі дорікають християнам, ніби ті використовують релігію, наче милиці. Можна згадати звинувачення Карла Маркса, який сказав, що «релігія – це опіум для народу». Він мав на увазі наркотичну речовину, яку використовують для притуплення болю. Дехто звинувачує релігію в тому, що вона – це свого роду сильний заспокійливий засіб, який слабкодухі люди приймають у лиху годину.

Декілька років тому мені зробили операцію на коліні. У період одужання я користувався милицями, бо потребував їх. Ще раніше я змушений був лягти до лікарні, де мене прооперували, після чого що чотири години давали знеболювальні. Пригадую, як упродовж четвертої години я не відривав погляду від годинника, з нетерпінням чекаючи тієї миті, коли зможу натиснути кнопку виклику медсестри, щоб отримати чергову дозу знеболювального. Я був удячний за ліки, які полегшували мій біль, так само як роки потому був удячний за милиці, які допомагали мені пересуватися.

Але набагато більше я вдячний Богу за Христа. Його не соромно кликати на допомогу у скрутні часи. Він завжди готовий послужити нам у болісну годину. У милості Божій до страждених немає нічого обурливого чи вартого засудження. Він подібний до батька, який жаліє своїх дітей і втішає їх, коли їм боляче. Страждати без розради Божої – це ніяка не чеснота. Усупереч висловлюванню Маркса, у тому, аби покладатися на Його втіху, немає нічого негожого.

ЗДИВОВАНІ СТРАЖДАННЯМ

Павло додає: «ми в важких обставинах, але не впадаємо в розпач». Страждання часто супроводжує розгубленість. Коли нас уражає хвороба чи відвідує горе, ми часто відчуваємося спантеличеними та збентеженими. Щонайперше нас хвилює питання: «Чому?» Ми запитуємо себе: «Як Бог міг допустити, щоб це сталося зі мною?»

Я згадую історію одного батька, який був настільки засмучений через смерть свого сина, що ледве не збожеволів від горя. Він пішов

до свого пастора й у гнівному відчаї запитав: «Де був Бог, коли помер мій син?» Пастор спокійно і проникливо відповів: «Там само, де Він був, коли помер Його Син».

Зі стражданнями пов'язаний певний елемент несподіванки. Ми рано дізнаємося, що біль – це невіддільна частина людського життя, але процес навчання зазвичай відбувається поступово. Мене забавляє те, як мій трирічний онук упорається з болем. Коли йому щось болить, він сповіщає: «Мамусю, татусю, у мене “ой”». Він вживає слово «ой» як іменник. Якщо його «ой» незначний, то щезне навіть від простого поцілунку. Якщо трохи сильніший – він просить: «подмухай».

Більшість дитячих захворювань і синців незначні. Коли у дитини трапляється шлункова інфекція, її зазвичай не турбують думки про рак. Вона швидко починає розуміти, що неприємні відчуття скоро минуть. Однак у дорослому віці ми переходимо на інший рівень захворювань і болю. Навіть набувши значного досвіду, ми ніколи не буваємо цілком готовими до зустрічі із серйознішою хворобою.

Пригадую, як моя шестирічна донька вперше відвідала лікарню, де їй мали видалити мигдалики. Як батьки ми зробили всі необхідні кроки, аби підготувати її та відволікти від тривожних очікувань. Ми читали їй дитячі книжки з історіями про відвідування лікарні. Ми запевнили її, що після операції їй дозволять поласувати улюбленим морозивом.

Поїздка до лікарні була справжньою пригодою. Педіатричне крило лікарні майоріло яскравими малюнками та вигадливим оздобленням. Медичні сестри розважали нашу доньку та її сусідку по кімнаті різноманітними іграшками. Вона була в піднесеному настрої та майже не думала про свої побоювання.

Коли дівчат забрали в операційну, ми в палаті з нетерпінням очікували на їхнє повернення. Я ніколи не забуду вигляд моєї доньки після того, як вона прокинулася. Для батьківського серця це було жахливе видовище. На краях її губ від засохлої крові утворилася червона кірка. Її обличчя було попелястим. Але найгірше було бачити її погляд, сповнений страху, потрясіння та відчуття зради. Вона пізнала

новий поріг болю. Очима вона ніби казала мені: «Як ти міг? Ти знав, що так буде, і збрехав мені». Останнє, що її цікавило тієї миті, було обіцяне морозиво. Доньку здивував її біль, оскільки це було зовсім не те, чого вона очікувала.

Я впевнений, що моя дівчинка мала такі самі запитання до мене, які виникають у нас до Небесного Отця, коли нас раптово уражає біль. Подібно до моєї доньці, ми часто дивуємося, що Бог міг допустити, аби нас спіткало таке тяжке лихо. Це здивування породжує не стільки те, у що вірити нас спонукає Бог, скільки оманливі слова, які ми чуємо від інших учителів. Завзята людина, яка обіцяє нам життя без страждань, запозичила свою звістку з джерела, відмінного від Писання.

Насправді Писання вчить нас не думати про страждання як про щось дивне чи незвичайне для нашого життя. Апостол Петро написав: «Улюблені, не дивуйтесь огневі, що вам посилається на випробовування, немов би чужому випадку для вас. Але через те, що берете ви участь у Христових стражданнях, то тіштеся, щоб і в з'явленні слави Його раділи ви й звеселялись» (1 Пет. 4:12, 13). Ці слова співзвучні з висловлюванням Павла, який доповнював у тілі своєму «недостачу скорботи Христової» (Кол. 1:24). Це досить цікавий вислів, який ми докладніше розглянемо в наступному розділі.

Петро додає наступне: «Ніхто з вас хай не страждає, як душогуб, або злодій, або злочинець, або ворохобник, а коли як християнин, то нехай не соромиться він, але хай прославляє Бога за те» (1 Пет. 4:15, 16). Коли злочинець страждає за свій злочин, він може засмучуватися, але він не має підстав для здивування та нарікань. Ні в кого не викликає подиву, що покарання має бути наслідком злочину. Супутником подібного страждання є сором.

Страждати як християнин не соромно. Петро підсумовує: «Тому й ті, хто з Божої волі страждає, нехай душі свої віддадуть в добротинстві Йому, як Створителю вірному» (1 Пет. 4:19). Цими словами апостол усуває будь-які сумніви з приводу того, чи може воля Божа полягати в тому, щоб ми страждали. Він говорить про тих, хто

страждає «з Божої волі». Цей текст означає, що саме по собі страждання є частиною всевладної волі Божої.

Трохи вище у своєму посланні Петро говорив про плід наших страждань:

Тіштесь з того, засмучені трохи тепер, якщо треба, всілякими випробуваннями, щоб досвідчення вашої віри було дорогоцінніше за золото, яке гине, хоч і огнем випробовується, на похвалу, і честь, і славу при з'явленні Ісуса Христа. Ви Його любите, не бачивши, і віруєте в Нього, хоч тепер не бачите, а вірувавши, радієте невимовною й славною радістю, бо досягаєте мети віри вашої спасіння душам. (1 Пет. 1:6–9)

Цей уривок показує, як можна перебувати у тяжких обставинах, але не зневірюватися. Наші страждання мають певне призначення – вони допомагають досягти мети нашої віри, яка полягає у спасінні наших душ. Страждання – це своєрідне горнило. Як золото виплавляють у вогні, очищаючи від шлаку та домішок, так і нашу віру випробовує вогняне страждання. Золото гине, а наші душі – ні. Певний час ми відчуваємо біль і горе. Поки ми у вогні, нас охоплює збентеження. Але вогняне випробування має й інший бік. Коли всі шлаки згоряють, справжня віра очищається задля спасіння наших душ.

ВІДЧАЙ І БАЖАННЯ ПОМЕРТИ

Саме тоді, коли ми вважаємо свої страждання безглуздими та безцільними, ми стаємо особливо вразливими перед спокусою зневіритися. Жінку, яка витримує муки пологів, надихає знання, що кінцевим підсумком її терпіння буде нове життя. Проте не всі невиліковно хворі мають таку ж надію на хороший підсумок, як ті, хто пізнали щастя народження дитини. Якщо ми знаємо, що наприкінці нашого болісного шляху на нас очікує смерть, то супутні страждання неодмінно підведуть нас до цілковитого й безнадійного відчаю.